

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA

EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY

Podpora zemědělského podniku z veřejných zdrojů

Farming Business Support from Public Resources

Student: Věra Žalmanová

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Eliška Skřídlovská

Ostrava 2009

Prohlášení

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci včetně všech příloh vypracovala samostatně.
Přílohy č. 1 a 2 dané mi k dispozici jsem samostatně doplnila.

V Šumperku dne 30. dubna 2009

.....

Věra Žalmanová

OBSAH

1 Úvod	1
2 Zdroje veřejných rozpočtů na zemědělskou politiku	3
2.1 Regulace v oblasti zemědělství	3
2.1.1 Specifika v oblasti zemědělství	3
2.1.2 Cíle regulace agrárního trhu	4
2.1.3 Principy regulace agrárního trhu	4
2.2 Zdroje veřejných rozpočtů na zemědělskou politiku	5
2.2.1 Pojem dotace	5
2.2.2 Podpora zemědělství z prostředků státního rozpočtu České republik.....	6
2.2.2.1 Phare	7
2.2.2.2 SAPARD	9
2.2.3 Institucionální zabezpečení	10
2.2.4 Podpora zemědělství v rámci Společné zemědělské politiky Evropské unie..	12
2.2.4.1 Nástroje k zabezpečení cílů SZP	13
2.2.5 Dotační politika České republiky po vstupu do Evropské unie	16
3 Analýza dotačních programů České republiky pro zemědělský podnik	18
3.1 Programovací období 2000 – 2006	18
3.1.1 EAGGF	18
3.1.2 Národní rozvojový plán 2004 – 2006	19
3.1.2.1 Cíle Národního rozvojového plánu České republiky	19
3.1.2.2 Prioritní osy	19
3.1.3 Operační programy	20
3.1.4 Operační program Rozvoj venkova a multifunkčního zemědělství (OP Zemědělství)	20

3.1.5 Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP)	22
3.2 Programovací období 2007 – 2013	23
3.2.1 EAFRD	24
3.2.2 Národní strategický plán rozvoje venkova České republiky	25
3.2.3 Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 – 2013	25
4 Možnost čerpání dotací pro zemědělský podnik z prostředků EU	27
4.1 Jednotná platba na plochu (SAPS)	28
4.2 Národní doplňkové platby k jednotné platbě na plochu (Top-Up)	30
4.3 Jednotná žádost SAPS, Top-Up	31
4.4 Platby v rámci méně příznivých oblastí (LFA) a oblastí Natura 2000 na zemědělské půdě	32
4.5 Agroenvironmentální opatření (AEO)	34
4.6 Osa IV. Leader	35
4.7 Národní dotace	36
4.8 Příklad čerpání dotací drobného zemědělství	38
5 Závěr	43
Seznam použité literatury	44
Seznam zkratk a symbolů	47
Prohlášení	49
Seznam příloh	50

1 ÚVOD

Zemědělství je důležitou součástí národního hospodářství. Zemědělství ovšem není chápáno pouze jako odvětví, jehož prvořadým úkolem je pěstování plodin a chov zvířat pro výrobu potravin a zabezpečení potravinové soběstačnosti země. V dnešní době je jeho úkolem také zajištění mimoprodukční funkce. Pod tímto často používaným spojením se skrývá péče o krajinu, ochrana životního prostředí, a to především omezením intenzivního hospodaření. Propojení zemědělského podnikání s programem rozvoje venkova má přispět k řešení problémů spojených s vyliďňováním venkova, odlivem pracovníků ze zemědělské prvovýroby a nerovnoměrným rozvojem regionů. Je podporováno ekologické zemědělství jako způsob hospodaření, který přispívá k ochraně přírody, půdy a vodních zdrojů.

Vstupem České republiky do Evropské unie došlo v rámci Společné zemědělské politiky k rozšíření možností získání podpor do sektoru zemědělství. Tématem této bakalářské práce je „Podpora zemědělského podniku z veřejných zdrojů“. Jaké možnosti se tedy dnešnímu zemědělci v široké škále dotačních titulů nabízí?

Cílem práce je přiblížit systém přidělování dotací pro zemědělský podnik a nastínit základní rozdělení dotačních titulů.

Výchozí hypotézou práce je tvrzení, že „v nabídce dotačních titulů lze několik z nich uplatnit pro konkrétní zemědělský podnik.“ Metodou dedukce zjistím, zda je možné zvýšit současnou finanční podporu zemědělce využitím dalších dotačních titulů nebo podtitulů.

Informace týkající se oblasti zemědělství lze nalézt v řadě odborných publikací. Doporučenou literaturu jsem doplnila především internetovými zdroji, právními normami a metodikami k provádění jednotlivých nařízení vlády týkajících se oblasti zemědělství.

V úvodní kapitole této práce se věnuji zdrojům veřejných rozpočtů na zemědělskou politiku. Pozornost věnuji otázkám regulace zemědělství, která je nutná díky existenci specifických problémů v této oblasti. Pozornost je věnována také pojmu dotace, se kterým se budeme setkávat v celé další části této práce. Následuje stručný historický vývoj podpory zemědělství jak z prostředků státního rozpočtu České republiky, tak i vývoj v rámci Společné zemědělské politiky Evropské unie.

Česká republika nyní prochází již druhým programovacím obdobím. Finanční podporu v prvním, zkráceném programovací období, tedy od vstupu ČR do EU do roku 2006, mohli zemědělci čerpat podle operačního programu „Rozvoje venkova a multifunkčního zemědělství“ a podle „Horizontálního plánu rozvoje venkova“. V současné době se nacházíme v programovacím období 2007 – 2013 a programovacím dokumentem pro oblast zemědělství je „Program rozvoje venkova“. Analýze dotačních programů je věnována kapitola číslo tři.

Možnosti čerpání dotací pro zemědělský podnik z prostředků EU popisují ve čtvrté kapitole. Většina dotací není vázána na produkci. Zemědělci dostávají finanční pomoc ve formě přímých plateb, aby měli zajištěny stabilní příjmy. Byla ovšem také nastavena nová pravidla, jako jsou například normy na ochranu životního prostředí, dodržování podmínek pro zacházení se zvířaty a další podmínky podle zásad správné zemědělské praxe, která musí žadatel o dotace dodržovat.

Potvrzení či vyvrácení úvodní hypotézy bude založeno na zhodnocení příkladu konkrétního zemědělce. V poslední kapitole budu aplikovat získání některých z dotačních titulů na situaci konkrétního zemědělce.

2 ZDROJE VEŘEJNÝCH ROZPOČTŮ NA ZEMĚDĚLSKOU POLITIKU

2.1 Regulace v oblasti zemědělství

Tržní prostředí v zemědělství je narušeno specifickými problémy. Jejich odstranění nebo zmírnění je důvodem pro státní zásahy do oblasti zemědělství, ale i motivem pro mezinárodní integraci v zemědělství, tedy pro nadstátní zásahy. V případě nadstátních zásahů hovoříme o společné zemědělské politice, která je jednou z nejdůležitějších celoevropských politik a tvoří podstatnou část výdajů v rozpočtu Evropské unie.

2.1.1 Specifika v oblasti zemědělství

Mezi zvláštnosti zemědělské výroby, které jsou důvodem pro státní zásahy patří:

a) *silný vliv přírodních faktorů spolupůsobících v zemědělství*

Zemědělská výroba je ovlivněna místně a časově. Klimatické podmínky a cykličnost a sezónnost zrání rostlin a růstu hospodářských zvířat způsobuje nepružnost nabídky. Aby nedošlo k výpadku produkce, je zemědělská výroba podporována státem,

b) *nedokonalá konkurence v zemědělství*

Malí a střední zemědělci jsou v nevýhodném postavení vůči silným odběratelům a dodavatelům výrobních vstupů. Stát může pomocí regulací tuto nevýhodu zmírnit,

c) *nižší úroveň produktivity práce v zemědělství a možnosti jejího zvyšování*

Zvyšování produktivity práce pomocí využívání techniky má v zemědělství omezené možnosti. Opačná situace, tedy maximální využití techniky, vede ke snížení potřeby pracovní síly, a tím i k možnému odlivu obyvatel z venkova. Stát může kompenzovat pomalejší růst důchodů a diferenciaci životní úrovně,

d) *ekologie a krajinotvorba*

Stát podporuje zmírnění nepříznivých důsledků zemědělské činnosti (používání chemických prostředků, eroze půdy ...). Druhou oblastí je podpora nezemědělské, alternativní aktivity, zaměřené na formování vyvážené kulturní krajiny [7].

K ekonomickým specifikům patří nízká elasticita poptávky, protože potraviny jsou základní životní potřebou. Na straně nabídky nelze díky nepředvídatelnosti počasí spolehlivě určit množství celkové produkce [4].

2.1.2 Cíle regulace agrárního trhu

Primárním cílem zemědělství bylo zajistit dostatek potravin pro obyvatelstvo. Díky vyšší efektivnosti produkce, technologickému pokroku a dopravním možnostem se můžeme domnívat, že je tento cíl samozřejmostí. Avšak „udržet vlastní potravinovou soběstačnost – tedy schopnost vyprodukovat dostatek potravin vlastní produkce, je jedním z argumentů národní bezpečnosti, neboť v době války či jiného ohrožení se dá jako jedna z ekonomických forem nátlaku očekávat omezení mezinárodních toků zboží“ [4].

Mezi další cíle, které mají být pomocí regulace agrárního sektoru zajištěny patří:

- ochrana před cenovými výkyvy, které jsou způsobeny vnějšími faktory,
- udržení malých rodinných farem,
- předcházení vylidňování venkova,
- zajištění udržitelného rozvoje venkova,
- udržení a zvýšení kvality venkovského prostředí [4].

„Cíle moderního zemědělství ve vyspělých ekonomikách se zaměřují na zachování rovnováhy mezi rozvojem ekonomickým a sociálním při zachování standardu životního prostředí. Dnešní zemědělství už není pouze továrnou na levné potraviny, ale trvale sociálně, ekologicky a ekonomicky udržitelným využitím venkovského prostoru při zachování a ochraně kvalit tohoto prostředí“ [4].

2.1.3 Principy regulace agrárního trhu

Možnosti tržní regulace jsou na **straně nabídky**, tedy v množství nabízené produkce. Toto množství se může regulovat ve fázi výroby nebo zásobování.

Počátkem devadesátých let se v České republice aplikovala metoda **cenové regulace**, kdy byly regulovány cenové hladiny potravinářských výrobků. Tento způsob regulace ovlivňuje mechanismus tržního hospodářství, *proto již není používán*. Další možností cenové regulace, která je uplatňována v současnosti, je stanovení garantovaných cen pro nákup vybraných zemědělských výrobků.

Další možností je **regulace poptávky**, např. reklamou a propagací potravinářských výrobků s převísem nabídky [11]. Tato možnost není podle mého názoru v České republice významně využívána.

2.2 Zdroje veřejných rozpočtů na zemědělskou politiku

2.2.1 Pojem dotace

Ve výše uvedené kapitole, jsem se zabývala cíli regulace v oblasti zemědělství. Nástrojem k jejich naplnění je poskytnutí dotace. Díky specifickým v této oblasti není možné spoléhat jen na tržní mechanismy.

Podle účetních předpisů¹ pojem dotace představuje bezúplatné plnění ze státního rozpočtu, z rozpočtů územních samosprávných celků, ze zahraničních prostředků Evropského společenství nebo z veřejných rozpočtů cizích států na stanovený účel. Zákon² definuje dotaci jako peněžní prostředky státního rozpočtu, státních finančních aktiv nebo Národního fondu poskytnuté právnickým nebo fyzickým osobám na stanovený účel. Pod pojem návratná finanční výpomoc zákon zahrnuje prostředky z veřejného rozpočtu poskytnuté fyzickým nebo právnickým osobám bezúročně na stanovený účel, které je povinen jejich příjemce vrátit.

---

¹ Vyhláška č. 504/2002 Sb. a vyhláška č. 505/2002 Sb., k provedení zákona o účetnictví pro nevýdělečné organizace.

² Zákon č. 218/2000 Sb., rozpočtová pravidla státního rozpočtu.

Dotace dělíme na nárokové a nenárokové. Na příkladu obce, která spadá pod označení právnická osoba, si ukážeme příklady jednotlivých typů dotací. Nárokové dotace jsou za předem určených podmínek poskytovány automaticky. Jedná se o dotace na výkon činností, které vykonávají pověřené instituce za stát. Zahrnujeme sem např. příspěvky na školství, dotace na výkon státní správy. Nenárokové dotace mají podobu dotačních programů, které jsou vyhlašovány ministerstvy a státními fondy. Jedná se o finanční prostředky, které mohou obce získat nejen ze státního rozpočtu, státních fondů a rozpočtu kraje, ale především z fondů Evropské unie. Podmínkou získání těchto dotací není pouze předložení žádosti, ale především zpracování kvalitních programů. Na tyto dotace není právní nárok.

V ekonomii se pod pojmem dotace rozumí poskytnutí určité sumy finančních prostředků z veřejných zdrojů konkrétnímu subjektu s cílem podporovat veřejný zájem a poskytování veřejných statků. Jedná se o přerozdělování prostředků na principu solidarity. Dotaci můžeme chápat jako opak daně.

V oblasti zemědělství můžeme pod pojmem veřejný zájem chápat udržení ceny potravin na dostupné úrovni pro obyvatele. Z veřejných zdrojů jsou také financovány mimoprodukční aktivity, mezi které řadíme tvorbu a formování krajiny, obnovu poškozených lesů, trvale udržitelný rozvoj, ochranu životního prostředí a jiné. Výsledkem těchto mimoprodukčních aktivit jsou veřejné statky, neboť nikoho nemůžeme vyloučit z jejich spotřeby a jsou užitečné celé společnosti.

Dotace do zemědělství jsou poskytovány jednak z národních zdrojů, tedy z veřejných rozpočtů ČR, jednak z nadnárodních zdrojů, tj. z nadnárodních veřejných rozpočtů, především z rozpočtu EU.

2.2.2 Podpora zemědělství z prostředků státního rozpočtu České republiky

Zemědělství prošlo od vzniku Československa různými etapami. Po roce 1948 došlo k transformaci původního soukromého vlastnictví. Do roku 1989 podléhala oblast zemědělství, stejně jako celé národní hospodářství, centrálnímu plánování. Soukromý sektor téměř neexistoval.

Zemědělskou půdu obhospodařovala jednotná zemědělská družstva a státní statky. Hlavním úkolem nebyla efektivita výroby, ale především zajištění soběstačnosti ve výrobě potravin, a to i za cenu vysokého dotování ze státního rozpočtu.

V 90. letech 20. století začala v ČR díky politickým změnám transformace ekonomiky na podmínky tržního hospodářství. Hlavním úkolem bylo zajistit návrat vlastnických práv k půdě a ostatnímu zemědělskému majetku, a to formou transformace, restitucí, privatizací.

Oficiální jednání o vstupu České republiky do EU bylo zahájeno 31. 3. 1998. Liberalizace trhu, snižování podpor státu v oblasti zemědělství a nízká ochrana trhu před subvencovanými dovozy nebylo v souladu se Společnou zemědělskou politikou EU, a proto bylo třeba začít trh více chránit a připravovat na vstup do EU.

Předvstupní období ČR do EU lze rozdělit na dvě etapy. První byla etapa Revitalizace. Bylo třeba stabilizovat sektor zemědělství, zavést nové principy a instituce a platební agentury, bez nichž by nebylo možné přijímat předvstupní pomoc EU, a které byly nutné pro začlenění ČR jako součást Společné zemědělské politiky EU. Druhou etapou je Adaptace. Cílem bylo dosáhnout konkurenceschopnosti a zefektivnit výrobu v oblasti zemědělství. Důležitými nástroji předvstupní pomoci v oblasti zemědělství byly programy Evropské unie SAPARD a Phare. Důležitým finančním nástrojem byla také národní pomoc prostřednictvím Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu (PGRLF).

2.2.2.1 Phare

Fond Phare byl jedním z nástrojů předvstupní pomoci. Jedná se o program Evropské unie, jehož původním zaměřením byla od roku 1989 podpora ekonomické restrukturalizace a politických změn v Polsku a Maďarsku, postupně ovšem došlo k rozšíření na ostatní kandidátské země Evropské unie.

Pomoc fondu směřovala nejdříve k řešení problémů, které vznikaly v důsledku transformace ekonomiky a realizace hospodářských reforem. V roce 1997 došlo k reformě poskytování pomoci Phare a oblasti poskytované pomoci se zaměřovaly na přípravu kandidátských zemí na členství v EU.

Přehled programů Phare

Národní program Phare

- obsahoval projekty, zaměřené na přípravu ČR na členství v EU, podpora přejímání příslušného acquis českou státní správou, investiční projekty v oblasti hospodářské a sociální soudržnosti, jejichž úkolem byla také příprava struktur potřebných pro budoucí využívání strukturálních fondů.

Programy přeshraniční spolupráce

- investiční projekty, které se realizovaly v přeshraničních regionech.

Mnohonárodní programy

- programy připravované Evropskou komisí a implementované Českou republikou a programy, které Evropská komise nejen připravuje ale i sama implementuje.

Program Phare byl v ČR realizován úspěšně. Poslední finanční prostředky byly vyplaceny k 30. listopadu 2006. Z národního programu Phare bylo využito téměř 90 % z celkových finančních prostředků, které byly pro Českou republiku vyčleněny.

V rámci programu Přeshraniční spolupráce bylo vyčerpáno téměř 95 % finančních prostředků. Přehled čerpání finančních prostředků v jednotlivých programech je uveden v tabulce č. 2.1.

V případě Mnohonárodních programů nelze částku, která byla pro ČR určena, přesně uvést, protože se o tuto částku dělila s ostatními zeměmi. Celkový rozpočet pro kandidátské země činil 2,6 mld EUR [27].

Tab. č. 2.1: Čerpání finančních prostředků v jednotlivých programech

Čerpání v letech 1998 - 2003	Prostředky vyčlenění pro ČR (v EUR)	Čerpání (v EUR)	Podíl
Národní programy Phare	342 823 285,00	302 289 190,04	88,18%
Programy přeshraniční spolupráce	130 900 000,00	123 201 093,49	94,12%

Zdroj: Ministerstvo financí České republiky, Přístup z internetu (14.02.2009):

http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/hs.xsl/tiskove_zpravy_29897.html, vlastní úprava.

2.2.2.2 SAPARD

Název programu SAPARD podle anglického výrazu Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development, znamená doslovně Speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova. Program pomáhal kandidátským zemím při aplikaci opatření, které bylo třeba realizovat v oblasti zemědělství před vstupem do EU (tzv. *acquis communautaire*) a při řešení problémů spojených s trvale udržitelným rozvojem v sektoru zemědělství a venkova kandidátských zemí. K nejdůležitějším úkolům v oblasti zemědělství patřilo posílení konkurenceschopnosti prvovýroby, zvýšení kvality zemědělských a potravinářských výrobků. V oblasti rozvoje venkova byl kladen důraz na rozvoj malých a středních podniků, snížení nezaměstnanosti a dosažení lepší životní úrovně obyvatel venkova.

Finanční prostředky z tohoto programu byly kandidátským zemím k dispozici v období 2000 – 2006 a jejich objem z Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (EAGGF) byl 520 miliónů EUR. Pro ČR to znamenalo možnost čerpat ročně 22 miliónů EUR. Tyto prostředky bylo možné čerpat maximálně v období do vstupu kandidátské země do EU. V České republice byl program zahájen až v dubnu 2002. Maximální výše pomoci činila 75 % z celkových nákladů. Podmínkou pro čerpání prostředků Českou republikou z tohoto programu bylo zpracování „Plánu rozvoje zemědělství a venkova pro roky 2000 – 2006“, dále „Víceletá finanční dohoda“ mezi Českou republikou a Komisí Evropských společenství jménem Evropského společenství (VFD).

Realizace programu, tedy příjem žádostí o dotaci, administrace projektů, kontrola, platby, byla prováděna prostřednictvím agentury SAPARD. Akreditace agentury SAPARD byla další podmínkou pro spuštění programu. Agentura byla do roku 2004 součástí Ministerstva zemědělství ČR, později součástí Státního zemědělského intervenčního fondu. Evropská komise provádí pouze kontrolu ex-post.

Česká republika tohoto nástroje předvstupní pomoci využila v maximální míře a žadatelé o dotaci se tímto způsobem mohli také připravit na princip čerpání finančních prostředků z fondů Evropské unie. Tabulka číslo 2.2 zobrazuje přehled jednotlivých priorit, opatření a výši proplacených projektů z prostředků EU v rámci programu SAPARD k 30. 11. 2005.

Tab. č. 2.2: Přehled priorit, opatření a čerpaných prostředků v rámci programu SAPARD

Priorita I - Zvyšování konkurenceschopnosti zemědělství		
<i>Název opatření</i>		<i>Čerpáno z EU (v Kč)</i>
1.1	Investice do zemědělství	582 645 517,00
1.2	Zlepšování zpracování a marketingu zemědělských produktů a produktů rybolovu	580 315 526,00
1.3	Zlepšování struktur pro kontrolu kvality, pro kvalitu potravin a ochranu spotřebitele	201 710 291,00
1.4	Meliorace a pozemkové úpravy	493 722 788,00
Priorita II - Trvale udržitelný rozvoj venkovských oblastí		
2.1	Renovace a rozvoj venkovské infrastruktury	738 856 485,00
2.2	Rozvoj a diverzifikace hospodářských činností zajišťující rozmanitost aktivit a alternativní zdroje příjmu	318 230 512,00
2.3	Metody zemědělské produkce určené k ochraně životního prostředí a uchování krajiny	9 439 245,00
Priorita III - Odborná pomoc		
3.1	Zlepšování profesního vzdělání	14 654 975,00
3.2	Technická pomoc	8 458 191,00

Zdroj: Státní zemědělský intervenční fond – Závěrečná zpráva o programu SAPARD v ČR, Přístup z internetu (14.02.2009):

<https://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/sapard, vlastní úprava.>

2.2.3 Institucionální zabezpečení

Soustavu veřejných rozpočtů v ČR, které mají určitý vztah k oblasti zemědělství tvoří státní rozpočet, a to prostřednictvím rozpočtu jednotlivých ministerstev, především Ministerstva zemědělství České republiky, dále státní fondy - Státní zemědělský intervenční fond, majetkové fondy – Pozemkový fond České republiky a další – Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond. Můžeme sem také zařadit územní veřejné rozpočty, tedy rozpočty obcí a krajů.

❖ *Ministerstvo zemědělství České republiky (MZ ČR)*

MZ ČR je ústředním orgánem státní správy pro zemědělství a působí v regionech prostřednictvím zemědělských agentur a pozemkových úřadů. Úkolem MZ ČR je provádět

taková opatření, která budou stabilizovat ceny zemědělských výrobků a potravin na domácím trhu. Dále provádět takovou zemědělskou politiku, která nebude v rozporu s evropskou zemědělskou politikou. To znamená podporovat mimoprodukční funkce zemědělství a propojit zemědělství s rozvojem venkova.

❖ *Státní zemědělský intervenční fond (SZIF)*

SZIF je právnickou osobou, která náleží do působnosti Ministerstva zemědělství ČR. Tento fond začal fungovat od roku 2000, a to na základě zákona č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu, který byl novelizován zákonem č. 128/2003 Sb. SZIF je akreditovanou agenturou, která poskytuje dotace z Evropské unie v rámci Společné zemědělské politiky. Je také zprostředkovatelem podpor z národních zdrojů.

❖ *Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond*

PGRLF je akciovou společností, jejímž 100 % vlastníkem je Česká republika. Tato instituce zahájila svou činnost v roce 1994. Úkolem PGRLF bylo především poskytování záruk podnikatelským subjektům zemědělského a lesního hospodářství při žádosti o komerční úvěry; při splnění podmínek programu poskytovat dále dotace na část úroků z těchto úvěrů. PGRLF je financován ze státního rozpočtu. PGRLF byl významný nejen v období před vstupem ČR do EU. V současné době lze využít dva programy:

Program ***Zemědělec*** – poskytuje podpory na nákup strojního zařízení např. traktoru, sklízecí mlátičky, žacího stroje, mulčovače apod. S pomocí v podobě poskytnutí garancí úvěru a dotací části úroků z úvěru mohou zemědělci snižovat náklady a modernizovat zemědělskou techniku.

Program ***Půda*** – cílem je podpora nákupů nestatní zemědělské půdy.

2.2.4 Podpora zemědělství v rámci Společné zemědělské politiky Evropské unie

„Společná zemědělská politika (dále SZP) byla zakotvena již ve Smlouvě o EHS. K faktickému založení SZP došlo 14. ledna 1962, kdy byl vytvořen hlavní finanční nástroj zemědělské politiky, kterým se stal Evropský zemědělský orientační a záruční fond (EAGGF, European Agricultural Guidance and Guarantee Fund)“ [3].

SZP tvoří spolu s dalšími politikami první pilíř Evropské unie. Supranacionální charakter tohoto pilíře představuje povinnost členských zemí delegovat část své národní suverenity na Evropská společenství.

Zemědělství, respektive zemědělské poplatky, tedy poplatky za dovoz zemědělské produkce, se stalo zdrojem příjmů rozpočtu Společenství. V roce 1971 tak byl nahrazen systém financování rozpočtu formou příspěvků, a zemědělské dávky se tak staly spolu s odvody cel tradičním vlastním zdrojem rozpočtu Společenství. Na druhé straně dosahovaly již v 80. letech výdaje na Společnou zemědělskou politiku 60 % rozpočtu.

V roce 1992 došlo k celkové reformě SZP. Plošné podpory zemědělské produkce vedly ke zvýšení finanční náročnosti SZP. Maximálnímu využívání zemědělské půdy pomocí aplikace množství hnojiv mělo negativní dopad na životní prostředí a dotace, jako forma podpory vývozu nadprodukce, byly kritizovány GATT a USA. Nebylo již tedy třeba dále zvyšovat zemědělskou produkci, ale spíše motivovat zvýšení její kvality.

Další reformu Společné zemědělské politiky přinesl dokument Agenda 2000. Tento finanční výhled na programovací období 2000 – 2006 rozšiřuje oblast zemědělství o politiku rozvoje venkova, a je zde také zakotven předvstupní nástroj SAPARD.

Roční výdaje do oblasti SZP v tomto programovacím období tvořily 42,5 mld. EUR ročně, z toho výdaje na politiku rozvoje venkova tvořily 10,2 % [12].

„V rámci rozvoje venkova jsou v Agendě 2000 definována následující opatření: zalesnění zemědělské půdy, předčasný odchod do důchodu, agroenvironmentální opatření, podpora méně příznivým oblastem a oblastem s environmentálními omezeními, investice do zemědělských hospodářství, podpora začínajícím mladým zemědělcům, odborná příprava,

podpora lesnictví, zlepšení zpracování a uvádění zemědělských produktů na trh, podpora přizpůsobení a rozvoje venkovských oblastí prostřednictvím různých nástrojů“ [12].

Zemědělci nemají být motivováni výší dotací k co nejvyšší produkci, ale snahou reformy je produkce kvalitních potravin, ochrana životního prostředí, dodržování veterinárních standardů a zásad správné zemědělské praxe.

V novém programovacím období, tedy v období 2007 – 2013 se zemědělství bude na výdajích podílet v průměru 43 %. Procentní podíl bude ovšem postupně klesat. Z této částky je převážná část určena na tzv. přímé platby a na opatření, regulující agrární trh (např. intervenční platby, viz dále).

2.2.4.1 Nástroje k zabezpečení cílů SZP

Na financování SZP se podílejí všechny členské země. EU získává finanční prostředky z celních výnosů, které plynou z obchodů uskutečněných se třetími zeměmi a ze zemědělských dávek, uvalených na dovoz zemědělských produktů. Jedná se o dávky uvalené na cukr a izoglukózu. Tyto tradiční zdroje tvoří vlastní příjmy rozpočtu. Dalším zdrojem příjmů jsou odvody části DPH podle jednotné sazby, aplikované na sjednocený základ členských států a příspěvky od členských států, které se určují jako podíl jejich HNP na HNP Společenství.

Na druhé straně rozpočtu jsou výdaje s jejichž pomocí můžeme financovat ekonomické nástroje, které nám umožňují dosáhnout cílů Společné zemědělské politiky. Podle Königa a Laciny [4] můžeme tyto ekonomické nástroje rozdělit následovně:

➤ *Garantované (intervenční) ceny*

K zajištění cíle SZP, kterým je stabilizace cen, se zavedl nástroj garantované ceny. Cena je stanovena na vyšší úrovni, než která odpovídá ceně na trhu. Vyšší cena je motivem pro růst zemědělské produkce, což ovšem vede ke vzniku zemědělských přebytků a zvyšování výdajů SZP.

Tyto garantované (intervenční) ceny se uplatňují u stanovení cen u obilovin, cukru a mléčných výrobků. Intervenční ceny zaručují producentům minimální výkupní ceny pro domácí produkci. Shromážděné zásoby jsou následně prodávány za výhodnějších cen na trhu.

Nástroj funguje v situacích, kdy garantovaná cena je stanovena pod úrovní rovnovážné ceny na domácím trhu. Namísto importu je tak podporována domácí produkce.

V situaci, kdy garantovaná cena je vyšší než domácí rovnovážná cena, nastane přebytek nabídky nad poptávkou. Bez dalších výdajů není ovšem možný ani export komodity, protože vyšší garantovaná cena tento vývoz neumožní.

➤ ***Zvýšení spotřeby***

Patří mezi nástroje, které stabilizují agrární trh tím, že omezují tvorbu přebytků. Zvýšení spotřeby je možné především pomocí podpory exportu mimo území EU. Díky garantovaným cenám, které zdražují vývoz, je třeba další podpory z rozpočtu EU. Dochází tedy opět ke zvýšení výdajů SZP.

➤ ***Kvóty***

Kvóta představuje možnost, jak omezit výrobu. K jedné z možností, jak regulovat přebytky na agrárním trhu, dochází pomocí stanovení kvót na určenou produkci. Mluvíme tak o řízené produkci.

Jedná se o stanovení maximální produkce na úrovni členských států. Uvnitř členského státu je podle vyjednané kvóty stanovena maximální produkce pro každého farmáře. Omezení produkce vede i k omezení rozpočtových výdajů. U výroby cukru je uplatňován systém striktního omezení celkové produkce. Při překročení produkční kvóty je snížena nebo dokonce odebrána poskytnutá dotace. Případně je uložena sankce.

Druhou možností je omezení celkové podpory na předem určený objem produkce. V případě překročení není uložena sankce, pouze není tato nadprodukce dotována. Snížení výroby je možné také omezením využívání primárních vstupů.

Ani tento způsob regulace není bezchybný. Zavedení kvót na produkci vlastně znemožnilo vstup novým producentům. Kvóta ovšem představuje pro zemědělce i určitou garanci odbytu produkce.

➤ *Omezení využívání primárních vstupů*

Omezení výroby je možné také omezením využívání primárních vstupů pro zemědělskou produkci, tedy půdy. Například u vinařské produkce je předem vymezena plocha a odrůdy, které je možné na těchto parcelách pěstovat. Je tak zajištěn nejen vznik přebytků, ale i vyšší kvalita produkce.

Druhou možností, jak omezit využívání půdy a tím snížit nadprodukcí, je poskytnutí dotace zemědělci, který se zaváže, že nechá předem určenou výměru orné půdy ladem nebo ji nepoužije pro stanovenou plodinu (např. řepku olejnou).

Třetí možností, jak lze omezit využívání primárních vstupů, je podpora určená producentům, kteří získají nárok na dotaci – podporu za předčasný odchod do důchodu, proti závazku, že opustí daný sektor.

Pod pojem omezení využívání půdy řadíme i podporu zemědělských technologií, založených na extenzivním využívání zemědělské plochy. Zemědělec tedy nedosahuje takový výnos, jaký by měl, kdyby hospodařil intenzivně. To vede ke snížení celkové produkce.

➤ *Přímé platby*

Systém přímých plateb vystřídal systém tržních plateb, které byly vázány na vyprodukované množství. Přímé platby slouží k dorovnání ztráty způsobené snížením intervenční ceny.

Dělení přímých plateb:

- Přímé platby jako kompenzace snížení ceny. Jedná se o dorovnání ztráty způsobené snížením intervenční ceny. Smyslem je zachovat příjem zemědělců, ovšem nezvyšovat pomocí intervenčních cen (tedy vyšší úrovně cen, než by byla cena na trhu) ceny zemědělských komodit na světovém trhu.

- Kompenzační platby, jako náhrada za produkci ve vyjmenovaných oblastech tzv. LFA, které nejsou optimální pro zemědělskou produkci, a to především z důvodu přírodnímu znevýhodnění v horských oblastech a ostatních, méně příznivých oblastech. Dále sem řadíme tzv. oblasti Natura 2000, kam patří ptačí oblasti a významné lokality. Jedná se o opatření, která podporují mimoprodukční funkci zemědělství, především údržbu krajiny. Má rovněž zabránit přesunu produkce do geograficky příznivějších oblastí, což by mělo opět za následek zvýšení případné nadprodukce.
- Platby zemědělcům za agroenvironmentální opatření. Pod tato opatření patří takové zemědělské metody, které jsou šetrné k životnímu prostředí (ekologické zemědělství), podpora ošetřování travních porostů a opatření péče o krajinu. Zemědělci musí dodržovat stanovené technologické postupy při ošetřování luk a pastvin. Pod oblast péče o krajinu spadá také zatravňování orné půdy.

➤ *Prémie*

Tento nástroj je uplatňován u řepky a slunečnice. Jedná se o poskytnutí tzv. bonusu výrobcům těchto komodit. Jedná se o nástroj, který chrání trh EU před dovozci z třetích zemí, aniž by byly porušeny mezinárodní smlouvy.

2.2.5 Dotační politika České republiky po vstupu do Evropské unie

Česká republika se stala součástí Evropské unie 1. 5. 2004. V oblasti zemědělství byl vstup ČR do Evropské unie velmi nevýhodný, a to především v úrovni přímých plateb, poskytovaných z rozpočtu EU na Společnou zemědělskou politiku. Podmínky vyplácení přímých plateb byly sjednány na summitu v Kodani, a to před vstupem ČR do EU. Pro ČR a ostatní země nové desítky byly tyto platby v porovnání s výší přímých plateb zemědělců v EU-15 o tři čtvrtiny nižší.

Rozdíl ve výši přímých plateb můžeme částečně kompenzovat až o 30 %, a to jednak z vlastních národních zdrojů, ve formě národních doplňkových plateb, tzv. TOP-UP plateb ke zjednodušeným přímým platbám na plochu.

Druhou možností kompenzace je částečné dorovnání těchto přímých plateb z peněz poskytovaných z rozpočtu EU na rozvoj venkova. Od roku 2007 je možné navýšení přímých plateb pouze z vlastních zdrojů členských států.

Postupné navyšování přímých plateb je uvedeno v tabulce číslo 2.3. Příjemci plné hodnoty přímých plateb se staneme až v roce 2013. Národní dotace nesmí především narušit zásady společného trhu.

Dalším příkladem nevýhodných podmínek vstupu ČR do evropského zemědělství je stanovení kvót na jednotlivé zemědělské komodity. Smyslem kvót je jednak garance odbytu, jednak omezení nadprodukce dané komodity. Českých zemědělců se tento systém dotýká v omezení produkce mléka, cukru a bramborového škrobu.

Tab.č 2.3: Postupné navyšování přímých plateb

Rok	Přímé platby poskytované z rozpočtu EU (v %)	Možnost dorovnání z vlastních zdrojů prostřednictvím TOP-UP (v %)
2004	25	30
2005	30	30
2006	35	30
2007	40	30
2008	50	30
2009	60	30
2010	70	30
2011	80	20
2012	90	10
2013	100	0

Zdroj: Ministerstvo zemědělství České republiky, Přístup z internetu (14.2.2009): <http://www.mze.cz/>, vlastní úprava.

3 ANALÝZA DOTAČNÍCH PROGRAMŮ ČESKÉ REPUBLIKY PRO ZEMĚDĚLSKÝ PODNIK

3.1 Programovací období 2000 – 2006

Česká republika za svou dobu členství v Evropské unii prošla dvěma programovacími obdobími. První z nich bylo zkrácené programovací období 2004 – 2006. V tomto období byla SZP financována pomocí strukturálních fondů EU, a to pomocí Evropského zemědělského podpůrného a záručního fondu (European Agricultural Guidance and Guarantee Fund; EAGGF) a Finančního nástroje pro řízení rybolovu (Financial Instrument for Fisheries Guidance; FIFG), který zajišťoval financování Společné rybolovné politiky jako součásti Společné zemědělské politiky EU.

Oblast zemědělství spadá v tomto programovacím období do podpor v rámci strukturální politiky EU.

3.1.1 EAGGF

Finanční prostředky na podporu Společné zemědělské politiky a politiky rozvoje venkova byly poskytovány z Evropského zemědělského záručního a orientačního fondu (EAGGF).

Tento strukturální fond je tvořen ze dvou částí, kterými jsou záruční (garanční) část a orientační (podpůrná) část. Ze záruční části, která tvoří 92 % výdajů, jsou financovány náklady související s udržováním intervenčních cen, prémie, kompenzační platby, podpora exportu, tedy financování SZP. Finanční prostředky z orientační části fondu představují 8 % výdajů a jsou určeny na podporu rozvoje zemědělství a venkova v rámci strukturálních fondů.

Platby jsou členským státům poskytovány prostřednictvím zálohových plateb, které jsou na konci roku vyúčtovány. Konečnému příjemci dotace jsou finanční prostředky poskytovány prostřednictvím domácích platebních agentur; v ČR plní tuto funkci SZIF. Náklady spojené s vedením domácích platebních agentur nejsou hrazeny z prostředků fondu, ale jsou výdajem státního rozpočtu členského státu.

3.1.2 Národní rozvojový plán 2004 - 2006

Aby mohl členský stát čerpat finanční prostředky ze strukturálních fondů, popřípadě z Fondu soudržnosti, musel mít zpracován „Plán rozvoje“ (Development Plan), který byl podkladem pro vyjednávání o finanční pomoci s Evropskou komisí. V České republice byl zpracován „Národní rozvojový plán“ (NRP), který obsahuje popis současné situace v ČR, vysvětluje potřeby podpor a definuje cíle, kterých má být dosaženo.

3.1.2.1 Cíle Národního rozvojového plánu České republiky

Dlouhodobým záměrem ČR je dosažení stabilního růstu, který bude umožňovat postupné vyrovnávání ekonomické úrovně s průměrem zemí EU. Na tomto základě byl stanoven globální cíl Národního rozvojového plánu 2004 – 2006, který je možno definovat jako: „Udržitelný rozvoj založený na konkurenceschopnosti“ [6].

3.1.2.2 Prioritní osy

K dosažení globálního cíle je třeba držet se předem stanovených prioritních os. Jedná se o určené oblasti rozvoje, jejichž realizací se naplní cíle Národního rozvojového plánu.

1. Posílení konkurenceschopnosti průmyslu a podnikatelských služeb.
2. Rozvoj dopravní infrastruktury.
3. Rozvoj lidských zdrojů.
4. Ochrana a zkvalitňování životního prostředí.
5. Rozvoj venkova a multifunkčního zemědělství.
6. Rozvoj cestovního ruchu.

3.1.3 Operační programy

Úkolem operačních programů je zajistit dosažení globálního cíle NRP. Operační programy jsou navzájem provázané, ale je vyloučena jejich duplicita. V návaznosti na prioritní osy bylo stanoveno 5 operačních programů:

1. Průmysl a podnikání.
2. Infrastruktura.
3. Rozvoj lidských zdrojů.
4. Rozvoj venkova multifunkčního zemědělství.
5. Společný regionální operační program.

První čtyři programy jsou zaměřeny sektorově. Pátý operační program je zaměřen regionálně a je určen na rozvoj priorit sedmi regionů soudržnosti ČR.

3.1.4 Operační program Rozvoj venkova a multifunkčního zemědělství (OP Zemědělství)

Operační program Rozvoj venkova a multifunkčního zemědělství nahradil program SAPARD. Byl spolufinancován ze strukturálních fondů, a to z EAGGF - orientační sekce a prostředky z něj jsou určeny na podporu zemědělství. Opatření týkající se chovu ryb byly podporovány z FIG.

OP Zemědělství navazoval na cíle, které byly stanovené ještě před vstupem ČR do Evropské unie. Hlavním cílem bylo zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství pomocí investic do nových technologií v zemědělství, podpora mladých zemědělců a zvýšení kvality zemědělských produktů uváděných na trh. Další oblastí, které byla věnována pozornost, je zvýšení kvality životního prostředí a udržení krajiny v kulturním stavu.

Řídícím a platebním orgánem OP Zemědělství bylo Ministerstvo zemědělství. Platební jednotkou, tedy nezávislým subjektem, který vykonával část pravomocí platebního orgánu, (příjem žádostí, kontrola žádostí, převod finančních prostředků konečným příjemcům), byl Státní zemědělský intervenční fond. OP Zemědělství se skládal z jednotlivých opatření, která tvořila 3 priority tohoto operačního programu. Jejich přehled je uveden v tabulce č. 3.1.

Tab. č. 3.1: Přehled priorit a opatření OP Zemědělství

Priorita I. - Podpora zemědělství, zpracování zemědělských produktů a lesní hospodářství	
<i>Název opatření/podopatření</i>	
1.1	Investice do zemědělského majetku/zemědělských podniků
1.1.1	Investice do zemědělského majetku a podpora mladým začínajícím zemědělcům
1.1.2	Prohlubování diverzifikace zemědělských činností
1.2	Zlepšování zpracování zemědělských výrobků a jejich marketing
1.3	Lesní hospodářství
1.3.1	Obnova lesního potenciálu poškozeného přírodními kalamitami a požárem a zavádění příslušných ochranných preventivních opatření
1.3.2	Investice do lesů
1.3.3	Sdružování majitelů lesa
1.3.4	Zalesňování zemědělsky nevyužívaných půd
Priorita II. - Rozvoj venkova, rybářství a odborné vzdělávání	
<i>Název opatření/podopatření</i>	
2.1	Posílení přizpůsobivosti a rozvoje venkovských oblastí
2.1.1	Pozemkové úpravy
2.1.2	Obnova potenciálu a zachování zemědělské krajiny
2.1.3	Řízení a zajištění funkčnosti zemědělských vodních zdrojů
2.1.4	Rozvoj venkova (podopatření typu LEADER+)
2.1.5	Diverzifikace zemědělských aktivit a aktivit blízkých zemědělství
2.2	Odborné vzdělávání
2.3	Rybářství
2.3.1	Zpracování ryb a marketing výrobků z ryb
2.3.2	Chov vodních živočichů – akvakultura
2.3.3	Činnosti prováděné odborníky v rybářství
Priorita III. - Technická pomoc	
<i>Název opatření/podopatření</i>	
3.1	Technická pomoc

Zdroj: Fondy Evropské unie – Programový dokument OP Rozvoj venkova a multifunkčního zemědělství 2004-2006, Přístup z internetu (28.02.2009): <http://www.strukturalni-fondy.cz/oprvnmz/programovy-dokument-op-rozvoj-venkova-a-multifunkcni-zemedelstvi-2004-2006>, vlastní úprava.

3.1.5 Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP)

Horizontální plán rozvoje venkova je druhým programovým dokumentem Ministerstva zemědělství ČR, na jehož základě mohly být čerpány finanční prostředky ze strukturálních fondů EU, respektive ze záruční sekce EAGGF (542,8 mil EUR). Prostředky z EU jsou poskytovány na podporu českého zemědělství a venkovského prostoru.

Cílem programu HRDP bylo pomocí opatření „Předčasné ukončení zemědělské činnosti“ nahradit starší zemědělce mladší generací, tedy snížit věkový průměr zemědělců. Dále se tento program orientoval na odstranění ekonomických rozdílů, které vznikly v důsledku hospodaření v oblastech méně příznivých pro zemědělskou činnost. Nástrojem k jejich odstranění bylo opatření „Méně příznivé oblasti a oblasti s environmentálními omezeními“, tzv. LFA (viz kapitola 4.4). HRDP se také zaměřil na oblasti péče o krajinu. Z důvodu zvýšení spotřeby agrochemikálií, zcelování pozemků, odstranění remízků a nerespektování reliéfu krajiny nebo naopak neobhospodařování pastvin, zarůstání náletem dřevin došlo k narušení přírodních zdrojů, které má být napraveno pomocí dodržování Zásad správné zemědělské praxe a agroenvironmentálních opatření tzv. AEO (viz kapitola 4.5). Cílem HRDP bylo také snížit výměry zemědělsky obdělávaných půd pomocí opatření „Lesnictví“. Opatření s názvem „Zakládání skupin výrobců“ mělo podporovat sdružení výrobců, a to za účelem společného odbytu zemědělských výrobků [28].

Přehled a stručný popis opatření HDRP:

1. *Předčasné ukončení zemědělské praxe.*

Částka je určena paušální sazbou a dále sazbou stanovenou na hektar zemědělské půdy. Cílem této podpory je zabezpečit zemědělcům, kteří dosáhli 55 let a ukončí aktivní zemědělskou činnost důstojné životní podmínky.

2. *Méně příznivé oblasti a oblasti s ekologickými omezeními (LFA)*

Podpora je určena oblastem s environmentálními omezeními. Jedná se o omezení týkající se životního prostředí. Podpory jsou určeny na udržování travních porostů, a to především v horských a podhorských oblastech. Cílem je nejen zlepšení ekonomických podmínek zemědělců hospodařících v horších přírodních podmínkách, ale také podpora chovu skotu a tím využívání travního porostu.

3. Agroenvironmentální opatření (AEO)

Toto opatření financuje řadu následných opatření, která jsou šetrná k životnímu prostředí a krajině. Podpory jsou určeny na jednotlivá podopatření, kterými jsou:

- ekologické zemědělství,
- integrované systémy pěstování ovoce nebo vinné révy,
- ošetřování travních porostů (tituly Louky, Pastviny),
- péče o krajinu (tituly Zatravňování orné půdy, Tvorba travních pásů, Pěstování meziplovin, Ptačí lokality na travních porostech – chřástal, Ptačí lokality na travních porostech – bahňák),
- osevní postup v ochranných zónách jeskyní.

4. Lesnictví

Podopatření „Zalesňování zemědělské půdy“ a „Založení porostů rychle rostoucích dřevin“ směřuje k tomu, aby na místech, která jsou pro tato opatření vhodná, došlo ke snížení výměry orné půdy a zalesnění těchto zemědělských pozemků.

5. Zakládání skupin výrobců

Cílem tohoto opatření byla spolupráce výrobců zemědělských komodit a uplatnění společného postupu při prodeji těchto komodit [28].

3.2 Programovací období 2007 – 2013

Současné programovací období navazuje jednotlivými opatřeními na období předcházející. Návaznost jednotlivých opatření z předcházejících období je uvedena v příloze č. 1 – Přehled jednotlivých os, priorit a podporovaných aktivit Program rozvoje venkova ČR.

S vývojem Společné zemědělské politiky došlo k několika změnám. Problematika rozvoje venkova a rybolovu není již v tomto programovacím období součástí politiky soudržnosti, ale je zahrnuta pod Společnou zemědělskou politiku.

Strukturální fond EAGGF byl podle nařízení Rady 1290/2005 ze dne 21. 6. 2005 o financování společné zemědělské politiky, rozdělen na dva fondy:

- Evropský zemědělský záruční fond (EAGF) – slouží k financování tržních a dalších opatření jako jsou intervenční opatření, vývozní subvence a přímé platby,
- Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD) – financuje programy rozvoje venkova, které jsou rozděleny do 4 os.

FIFG byl nahrazen Evropským rybářským fond (European Fisheries Fund - EFF) [31].

3.2.1 EAFRD

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (European Agricultural Fund for Rural Development - EAFRD) je finanční nástroj na podporu rozvoje venkova. Jak jsem již uvedla výše, patří tato oblast pod Společnou zemědělskou politiku. EAFRD tedy nepatří mezi strukturální fondy.

Z tohoto fondu jsou hrazeny projekty podle Programu rozvoje venkova ČR, který je rozdělen do 4 os na:

- opatření zvyšující konkurenceschopnost zemědělství a lesnictví,
- opatření zlepšující životní prostředí a krajinu,
- opatření zaměřená na kvalitu života ve venkovských oblastech a diverzifikaci hospodářství venkova,
- opatření Leader.

Financování operací z fondu EAFRD se nevztahuje na městské oblasti, proto je nutné vymezit venkovské oblasti [8].

Venkovské oblasti lze definovat podle OECD, která používá jako kritérium hustotu osídlení. Druhou možností je definice podle EUROSTATU. V EU není venkovská oblast jednoznačně vymezena, každá členská země používá svou vlastní definici. Venkovské oblasti lze vymezit jako oblasti s nízkou hustotou obyvatel a oblasti zaostávající za městskými oblastmi v úrovni příjmů a zaměstnanosti. V ČR je venkovská oblast definována jako oblast s méně než 2000 obyvateli.

Pro oprávněnost žádostí o dotace z HRDP v období 2004 - 2006 byla venkovská oblast definována jako oblast s hustotou obyvatel nižší než 100 obyv./km².

Pro období 2007 - 2013 se geografické vymezení liší podle os, které jsou vymezeny Programem rozvoje venkova. Opatření osy I a II se mohou realizovat na celém území ČR mimo území hlavního města Prahy (existují výjimky, např. Agroenvironmentální opatření – II.1.3, která lze uplatňovat na celém území ČR). Dotace osy III jsou určeny pro projekty realizované na území obce do 2000 obyvatel. U osy IV se jedná o oblasti s 10 000 – 100 000 obyvateli na celém území ČR mimo území hlavního města Prahy a měst s více než 25 000 obyvateli.

3.2.2 Národní strategický plán rozvoje venkova České Republiky

Národní strategický plán rozvoje venkova České republiky na období 2007 - 2013 navazuje na programové dokumenty předcházejících období, jako byl SAPARD, OP Rozvoj venkova a multifunkčního zemědělství a Horizontální plán rozvoje venkova.

Globálním cílem Národního strategického plánu rozvoje venkova České republiky je zajištění udržitelného rozvoje venkova, zvýšení konkurenceschopnosti zemědělských a potravinářských podniků, zlepšení stavu životního prostředí, péče o přírodu a krajinu a snižování negativních vlivů intenzivního zemědělského a lesního hospodářství [25].

3.2.3 Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 - 2013

Program rozvoje venkova ČR nahradil Horizontální plán rozvoje venkova (HRDP) a Operační program rozvoj venkova a multifunkčního zemědělství (OP Zemědělství).

Jedná se o programový dokument, na jehož základě můžeme čerpat finanční prostředky z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EAFRD).

Řídícím orgánem je Ministerstvo zemědělství ČR a zprostředkujícím subjektem je Státní zemědělský intervenční fond.

Přehled jednotlivých os a priorit je uveden v tabulce č.3.2.

Tab. č. 3.2: Přehled jednotlivých os, priorit a podporovaných aktivit Programu rozvoje venkova ČR

<i>Název opatření Programu rozvoje venkova 2007 - 2013</i>
Osa I. - Zlepšování konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví
Priorita I.1. Modernizace, inovace a kvalita
Priorita I.3. Přenos znalostí
Osa II. - Zlepšování životního prostředí a krajiny
Priorita II.1. Biologická rozmanitost, zachování a rozvoj zemědělských a lesnických systémů s vysokou přírodní hodnotou a tradičních zemědělských krajín
Priorita II.2. Ochrana vody a půdy
Priorita II.3. Zmírňování klimatických změn
Osa III. Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova
Priorita III.1. Tvorba pracovních příležitostí a podpora využívání obnovitelných zdrojů energie
Priorita III.2. Podmínky růstu a kvalita života na venkově
Priorita III.3. Vzdělávání
Osa IV. Leader
Priorita IV.1 Zlepšování řízení a mobilizace přirozeného vnitřního rozvojového potenciálu venkova

Zdroj: Ministerstvo zemědělství České republiky – Program rozvoje venkova ČR,

Přístup z internetu (28.02.2009): <http://www.mze.cz/Index.aspx?ch=74&typ=1&val=42694&ids=0&katId=2406>, vlastní úprava.

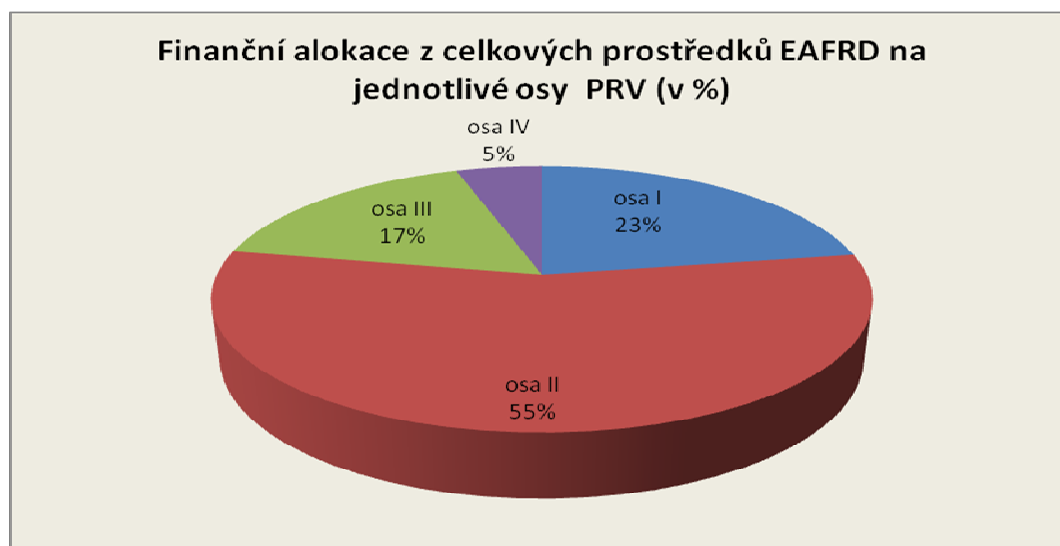
4 MOŽNOST ČERPÁNÍ DOTACÍ PRO ZEMĚDĚLSKÝ PODNIK Z PROSTŘEDKŮ EU

Vstupem ČR do EU byla nastavena nová pravidla pro poskytování dotací. Národní dotace představují pouze doplňkovou část k dotacím poskytovaným v rámci Společné zemědělské politiky z prostředků EU. Tyto finanční prostředky jsou při splnění všech určených podmínek poskytovány ve formě dotací příjemci dotace prostřednictvím Státního zemědělského intervenčního fondu.

Jaké druhy dotací jsou v současné době určeny pro oblast zemědělství a jaké podmínky musí být splněny, aby byly žadateli dotace přiznány? Odpovědi na tuto otázku najdeme v této kapitole. Dotační tituly v rámci Horizontálního plánu rozvoje venkova již „dobíhají“, proto se budu zabývat dotačními tituly v rámci Programu rozvoje venkova. Zaměřím se především na dotační tituly určené pro osu II, na kterou je podle grafu č. 4.1 směřováno 55 % z celkových prostředků EAFRD.

Pozornost věnuji i ose IV. Leader, na kterou je směřováno jen přibližně 5 % z celkových prostředků z EAFRD, je ovšem důležitou součástí rozvoje venkova.

Graf č. 4.1: Finanční alokace z celkových prostředků EAFRD na jednotlivé osy PRV (v %)

Zdroj: PRV, Přístup z internetu (1.4.2009): <http://www.mze.cz/Index.aspx?ch=74&typ=1&val=42694&ids=0&katId=2406>, vlastní úprava.

4.1 Jednotná platba na plochu (SAPS)

Jedním z nejvýznamnějších nástrojů používaných k zabezpečení cílů Společné zemědělské politiky je systém přímých plateb. V České republice se používá zjednodušený mechanismus přímých plateb tzv. jednotná platba na plochu SAPS (Single Area Payment Scheme). Jedná se o platby, které nejsou vázány na objem produkce ani na druh komodity. Jsou to nárokové dotace poskytované na hektar zemědělské půdy včetně travních porostů a trvalých pastvin.

Hlavní podmínkou pro poskytnutí této dotace, je zařazení zemědělské půdy žadatele do *Evidence využití zemědělské půdy* podle uživatelských vztahů, tzv. LPIS. Databáze LPIS (dále Evidence) je registr tzv. půdních bloků, tedy ohraničených částí zemědělské půdy užívané jedním farmářem, a to podle kultury. Tento geografický informační systém poskytuje data o využívání zemědělské půdy a umožňuje ověřovat údaje uvedené v žádostech o dotace, které jsou poskytovány v závislosti na využívané zemědělské půdě žadatele.

Je třeba dodržet minimální výměru, kdy součet výměr půdních bloků v žádosti musí činit minimálně 1 hektar zemědělské půdy, a dodržovat podmínky dobrého zemědělského a environmentálního stavu.

Mezi tyto podmínky patří především:

- nerušení krajinných prvků jako jsou meze, terasy, skupiny dřevin,
- je vyloučeno pěstování některých druhů plodin na zemědělských pozemcích, kde sklon převyšuje 12 stupňů,
- dodržení 24 hodin pro zapracování kejdy nebo močůvky do půdy po jejich aplikaci,
- je vyloučena změna zemědělské kultury – travní porost na kulturu orná půda,
- je zakázáno pálení rostlinných zbytků na zemědělských pozemcích.

Od 1. 1. 2009 je vyplácení přímých podpor a dalších vybraných dotací vázáno nejen na dodržování zemědělských a ekologických podmínek, ale i na dodržování standardů na úrovni farmy tzv. Cross compliance³.

---

³ Lze přeložit jako křížová shoda.

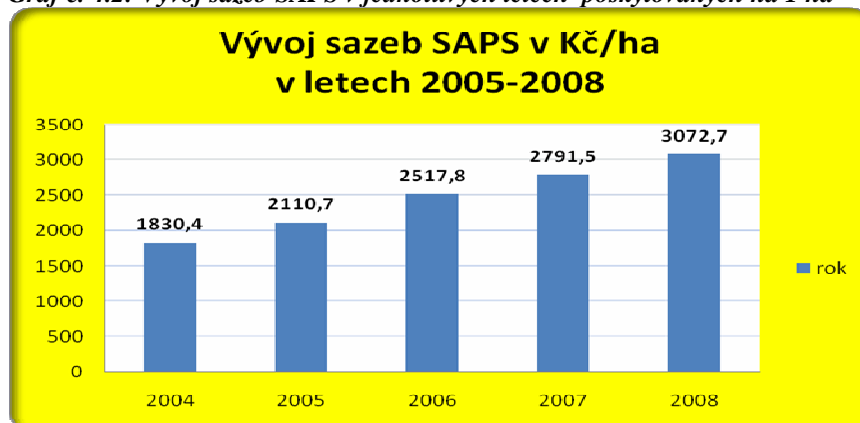
Jedná se o dodržování zákonných požadavků, tedy legislativy v oblasti ochrany životního prostředí, bezpečnosti potravin, zdraví a řádného zacházení se zvířaty, zlepšování evidence chovu zvířat. Pokud zemědělský podnik poruší některá zákonná ustanovení, přichází o část přímých plateb, případně podpor vyplácených v rámci EAFRD.

Politika cross compliance znamená kontrolu dodržování již existující legislativy Evropské unie a její implementace do našeho zemědělství, a to ve třech základních prvcích:

1. Požadavek GAEC (Good Agricultural and Environmental Condition), tedy dodržování dobrých zemědělských a environmentálních podmínek. Jedná se o opatření k ochraně půdy, jako je zabránění eroze, posílení organických látek v půdě, ochrana volně žijících živočichů a rostlin. Část standardů z této oblasti platila již při vstupu ČR do Evropské unie a jejich dodržování bylo podmínkou pro vyplácení přímých podpor.
2. Požadavek SMR standardů (Statutory Management Requirements). Jedná se o 19 směrnic a nařízení Evropské unie, a to v oblasti životního prostředí, zacházení s hospodářskými zvířaty, jejich označování a registrace, otázka veřejného zdraví, zdraví zvířat, rostlin a notifikace chorob.
3. Požadavek udržení minimální plochy pastvin na území státu.

Sazba SAPS se stanoví 1x ročně, a to jako podíl ročního finančního rámce a zemědělské plochy členského státu. Roční finanční rámec představuje finanční prostředky z rozpočtu EU, které jsou určeny pro ČR k vyplácení přímých plateb. Zemědělská plocha je součet orné půdy, travních porostů, vinic, chmelnic, ovocných sadů, školek a zelinářských zahrad udržovaných v dobrém stavu k 30. 6. 2003. Vývoj sazeb SAPS poskytovaných na 1 hektar zemědělské půdy je uveden v grafu č. 4.2.

Graf č. 4.2: Vývoj sazeb SAPS v jednotlivých letech poskytovaných na 1 ha

Zdroj: SZIF,

Přístup z internetu (28.02.2009): <http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous>, vlastní úprava.

4.2 Národní doplňkové platby k jednotné platbě na plochu (Top-Up)

Jak jsem již uvedla výše, v důsledku krácení přímých plateb může Česká republika poskytovat doplňkové platby, tzv. Top-Up platby, které jsou poskytované k jednotné platbě na plochu SAPS. Podmínky pro poskytnutí podpory Top-Up jsou stejné, jako podmínky pro poskytnutí v případě SAPS.

Doplňkové platby poskytované v roce 2008 a výše těchto plateb⁴ jsou uvedeny v následující tabulce č. 4.1.

Tab. č. 4.1: Přehled oblastí pro vyplácení Top-Up plateb a sazby pro rok 2008

Oblast Top-Up 2008	Sazba (Kč/jednotku)
Platba na zemědělskou půdu vedenou v Evidenci	1 341,40 Kč/ha
Platba na pěstování lnu na vlákno	1 631,20 Kč/ha
Platba na pěstování chmele	2 959,20 Kč/ha
Platba na chmel	3 680,80 Kč/ha
Platba na přežvýkavce	1 669,40 Kč/VDJ
Platba na chov krav bez tržní produkce mléka	2 939,70 Kč/VDJ
Platba na chov ovcí, koz	1 344,80 Kč/VDJ
Platba na brambory pro výrobu škrobu	1 635,20 Kč/ha

Zdroj: SZIF – Národní doplňkové platby k přímým podporám – stanovení sazby Top-Up 2008, Přístup z internetu (25.03.2009):

<http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/saps,vlastní úprava>.

Platby na chov přežvýkavců, platby na chov ovcí a koz a podpora chovu krav bez tržní produkce mléka (KBTPM), souvisí s cílem společné zemědělské politiky EU, kterým je podpora multifunkčního zemědělství. Tato dotace motivuje zemědělce k chovu těchto zvířat, která při přepásání travních porostů plní funkci údržby kulturní krajiny.

Produkce mléka patří mezi komodity, které podléhají systému kvót. Chov krav s tržní produkcí mléka je systémem přímých plateb podporován pouze platbou na přežvýkavce.

---

⁴ Podle Nařízení vlády č. 155/2007 Sb.

Platba se poskytuje na tzv. velké dobytčí jednotky (VDJ), které jsou vypočítány podle počtu krav bez tržní produkce mléka a přepočteny koeficientem podle zařazení zvířete do věkové kategorie. Podmínkou je evidence tohoto skotu v ústřední evidenci. Přepočítávací koeficienty jsou uvedeny v tabulce č. 4.2.

Tab. č. 4.2: Přepočítávací koeficienty pro stanovení VDJ

Kategorie	Přepočítávací koeficienty VDJ
Skot nad 24 měsíců	1,0
Skot nad 6 měsíců do 24 měsíců	0,6
Skot nad 1 měsíc do 6 měsíců	0,2
Ovce a kozy nad 12 měsíců	0,15

Zdroj: SZIF – Příručka pro žadatele, Přístup z internetu (25.03.2009): <http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/saps>, vlastní úprava.

4.3 Jednotná žádost SAPS, Top-Up

Žadatel, který žádá o platbu Top-Up je tedy shodný s žadatelem o SAPS. Z toho vyplývá, že podmínky pro přiznání podpory SAPS jsou stejné s podmínkami pro platbu Top-Up. Pokud tedy není žadateli přiznána platba SAPS, nemá nárok ani na podporu v podobě Top-Up.

K přiznání obou podpor je nutné především předložení žádosti. Návaznost obou podpor je zřejmá z formuláře žádosti – Jednotná žádost SAPS, Top-Up, kterou vydává Státní zemědělský intervenční fond a s jejichž náležitostmi je možné se seznámit na internetových stránkách uvedené agentury nebo v Příručce pro žadatele.

Ve formuláři žádosti se kromě identifikačních údajů o žadateli uvádí seznam pozemků k žádosti o dotaci pro SAPS a Top-Up, a to podle půdních bloků a kultury, případně podkultury, přičemž výše podpory není odvozena od druhu kultury.

K základním zemědělským kulturám patří orná půda, travní porost, vinice, chmelnice, ovocný sad, školka, zelinářská zahrada a jiná kultura. Žadatel musí ve formuláři uvést veškerou zemědělskou půdu, kterou po celý kalendářní rok obhospodařoval, a to i v případě, že na tuto nežádá podporu.

Důležitým údajem je výměra půdního bloku, která se uvádí v hektarech s přesností na dvě desetinná místa, a to v rozdělení na výměru podle LPIS. Výměra půdního bloku u jednotné platby na plochu je výměra, na kterou žadatel žádá finanční podporu SAPS. U podpory v rámci národní doplňkové platby je to výměra, na kterou žadatel žádá podporu v rámci Top-Up.

Zjednodušený mechanismus přímých plateb, tedy jednotná platba na plochu SAPS včetně dorovnání v podobě Top-Up bude nahrazen režimem jednotné platby na farmu tzv. SPS (single-farm payment scheme). Podpora bude poskytována na farmu, prostředky nebudou vázány na množství produkce. Předpokládaný termín změny režimu je rok 2013.

4.4 Platby v rámci méně příznivých oblastí (LFA) a oblastí Natura 2000 na zemědělské půdě

Platby LFA (Less Favoured Areas) a Natura 2000 spadají také do opatření II. osy Programu rozvoje venkova, která je zaměřena na zlepšení životního prostředí a krajiny.

Podmínkou pro přiznání dotace je minimální výměra 1 ha travních porostů v LFA nebo 1 ha travních porostů v oblasti Natura 2000, zařazení zemědělské půdy do LPIS a samozřejmě dodržování podmínek dobrého zemědělského a environmentálního stavu a podmínek Cross compliance (viz kapitola 4.1). Poskytnutí dotace je vázáno na správnou údržbu těchto travních porostů, a to spásáním nebo posečením v určených termínech a opakováních, odvezení posekané hmoty a dodržení výšky porostu.

V případě oblastí LFA je třeba také dodržet intenzitu chovu hospodářských zvířat, a to minimálně 0,2 VDJ na 1 ha travního porostu a maximálně 1,5 VDJ na 1 ha zemědělské půdy vedené v Evidenci.

V případě oblastí Natura 2000 jsou stanoveny další podmínky týkající se množství dusíku získaného pastvou zvířat [14].

Méně příznivé oblasti (LFA) se člení na:

- a) horské oblasti typu HA, HB,
- b) ostatní méně příznivé oblasti typu OA, OB,
- c) oblasti se specifickými omezeními typu S, SX.

Obce a katastrální území, které leží ve výše vyjmenovaných oblastech jsou uvedeny v příloze č. 1 nařízení vlády⁵.

Oblasti Natura 2000 se člení na:

- a) ptačí oblastí⁶ nacházející se na území 1. zóny národních parků nebo 1. zóny chráněných krajinných oblastí,
- b) evropsky významné lokality zařazené do národního seznamu⁷ a zároveň na území 1. zóny národních parků nebo 1. zóny chráněných krajinných oblastí.

Platby v rámci oblastí LFA a Natura 2000 jsou poskytovány jako kompenzace za znevýhodnění, které vyplývá z hospodaření v těchto vyjmenovaných oblastech. Cílem je, aby byla nadále v těchto oblastech využívána zemědělská půda a udržována kulturní krajina.

Dotace za přírodní znevýhodnění poskytované v horských oblastech a jiných znevýhodněných oblastech a pro platby v rámci Natura 2000 na zemědělské půdě se vypočítá jako sazba platby na 1 ha (v EUR) travních porostů, podle zařazení lokality v Evidenci do příslušné oblasti, vynásobená výměrou dané lokality. Sazba, která je uvedena v nařízení vlády č. 75/2007 Sb. v EUR/ha je přepočítána směným kurzem pro daný rok na Kč. Pro rok 2008 činí tento kurz 26,364 CZK/EUR.

---

⁵ Nařízení vlády č. 75/2007 Sb., o podmínkách poskytování plateb za přírodní znevýhodnění v horských oblastech, oblastech s jinými znevýhodněními a v oblastech Natura 2000 na zemědělské půdě, ve znění nařízení vlády č. 113/2008 Sb.

⁶ Dle § 45e odst.2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění zákona č. 218/2004 Sb.

⁷ § 14 odst. 2 písm. a) a b) zákona č. 114/1992 Sb.

4.5 Agroenvironmentální opatření (AEO)

Jedná se o dotace, které podporují mimoprodukční funkci zemědělství. Cílem je využít zemědělskou půdu v souladu s péčí o krajinu a ochranou životního prostředí.

Žadatel se řídí podmínkami uvedenými v metodice o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření⁸. U jednotlivých titulů jsou stanoveny následující společné podmínky, které musí žadatel splnit:

- a) podmínky dobrého zemědělského a environmentálního stavu,
- b) minimální požadavky na používání hnojiv,
- c) minimální požadavky na používání přípravků na ochranu rostlin,
- d) minimální požadavky na údržbu travních porostů,
- e) podmínky na ochranu vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů.

Žádost o zařazení do AEO podává fyzická nebo právnická osoba, která splní podmínku zařazení zemědělské půdy do Evidence, a to minimálně o výměře uvedené v nařízení vlády č. 79/2007 Sb. Příklady možných minimálních výměr a kultur:

- 5 ha zemědělské půdy, nebo
- 2 ha zemědělské půdy na území NP nebo CHKO, nebo
- 1 ha zemědělské půdy, jde-li o hospodaření v systému EZ.

Struktura AEO je tvořena 3 základními opatřeními, která jsou rozdělena na jednotlivé tituly.

1. Postupy šetrné k životnímu prostředí (např. Ekologické zemědělství, ...).
2. Ošetřování travních porostů (např. Louky, Ptačí lokality, ...).
3. Péče o krajinu (např. Zatravňování orné půdy).

---

⁸ Metodika k provádění nařízení vlády č. 79/2007 Sb.

Podrobný přehled opatření a jednotlivých titulů je znázorněn v diagramu v příloze č.2 – Struktura AEO.

Výše dotace se vypočítá jako součin sazby (v EUR) podle nařízení vlády č. 79/2007 Sb. a výměry, na kterou je dotace přiznána. Platba je opět přepočítána směným kurzem pro výpočet sazby dotace pro příslušný rok [15].

4.6 Osa IV. Leader

„Účelem osy IV. Leader je především zlepšení kvality života ve venkovských oblastech, posílení ekonomického potenciálu a zhodnocení přírodního a kulturního dědictví venkova, spolu s posílením řídicích a administrativních schopností na venkově“ [29].

Prioritou této osy v programovacím období 2007 – 2013 podle PRV je zlepšení řízení a mobilizace přirozeného vnitřního rozvojového potenciálu venkova.

Leader navazuje na podopatření *LEADER+* (Operačního programu Rozvoje venkova a multifunkčního zemědělství) a na *Program LEADER ČR* (Národní program).

Spolupráce mezi obcemi a jednotlivými subjekty, které působí v daném venkovském regionu, je realizovaná prostřednictvím místních akčních skupin (MAS), jejichž cílem je rozvoj obcí, zemědělství a péče o krajinu. Území MAS tvoří obce, které mají podobné geografické, ekonomické nebo sociální podmínky. Počet obyvatel území MAS musí činit minimálně 10 000 a maximálně 100 000 obyvatel⁹.

Místní akční skupiny předkládají *Strategický plán Leader*, který vymezuje oblasti, do kterých bude směřována podpora, a to za splnění podmínek Programu rozvoje venkova. Pravidla pro Opatření IV. - 1.1 Místní akční skupiny, vymezuje opatření, která nemohou být MAS podporována. Jedná se o opatření osy II a tři opatření osy I. (Předčasné ukončení zemědělské činnosti, Seskupení producentů a Pozemkové úpravy).

Příkladem MAS v okrese Šumperk je MAS Šumperský venkov, která zahrnuje katastrální území 9 obcí (Bludov, Dlouhomilov, Dolní Studénky, Hraběšice, Hrabíšín, Libina, Nový Malín, Oskava a Sobotín).

---

⁹ MAS nemohou tvořit katastrální území hlavního města Prahy a měst nad 25 000 obyvatel.

Vytvořené pracovní skupiny řeší následující problematiky:

- a) Šumperský venkov – problematika bydlení, dopravní obslužnosti, vzhledu obcí a kulturního života,
- b) Prosperující a udržitelný region – problematika ekonomického rozvoje regionu a jeho podnikatelského prostředí, životní prostředí regionu,
- c) Region, který stojí za to vidět, a o kterém je slyšet – rozvoj cestovního ruchu,
- d) Udržitelný a konkurenceschopný region – problematika zemědělství, lesnictví, podpora místní produkce,
- e) Pomáhejme slabším - problematika sociálně znevýhodněných osob, jako jsou důchodci, absolventi škol apod [37].

4.7 Národní dotace

Široká paleta dotací, určená pro sektor zemědělství, není omezena pouze na dotace poskytované z prostředků Evropské unie. Svůj úkol zde plní i národní zdroje, a to nejen jako možnost dorovnání přímých plateb o stanovené procento (viz. kapitola 2.2.5). Národní dotace představují další možnost čerpání dotací pro zemědělský podnik, tentokrát z národních zdrojů.

Ústředním orgánem, který zajišťuje veškerou administrativu týkající se oblasti dotací, je Ministerstvo zemědělství ČR. Žádosti o dotace se podávají u místně příslušné zemědělské agentury, a to podle dotačních programů. Ministerstvo zemědělství ČR vydá o poskytnutí dotace písemné rozhodnutí.

Podle obecných podmínek zásad pro poskytování dotací,¹⁰ je žadatel o národní dotace vymezen negativně. Nemůže ním být mimo jiné subjekt, který nemá trvalý pobyt, případně sídlo obchodní firmy na území České republiky, dále nemůže být žadatelem subjekt, jehož pozemek, na který je požadována dotace, se nenachází na území České republiky.

---

¹⁰ Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2008 na základě zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství.

Ministerstvo zemědělství poskytuje dotace z národních zdrojů do oblasti vodního a lesního hospodářství, včelařství a rozvoje venkova, tzv. LEADER, přičemž mezi Programem rozvoje venkova ČR 2007 – 2013 a Programem LEADER ČR nesmí dojít k překrytí. To znamená, že MAS mohou být vybrány pouze do jednoho z programů.

Dotační programy národních dotací určené pro oblast zemědělství pro rok 2008 nalezneme na stránkách Ministerstva zemědělství v sekci národní dotace nebo v tištěné formě v Praktické příručce Ministerstva zemědělství pro rok 2008.

Příklady dotačních programů:

1. Podpora včelařství.

Účelem je poskytnout dotaci včelaři na včelstvo, a tím zabezpečit opylování zemědělských plodin.

2. Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách.

Jedná se o dotaci na dlouhodobý majetek, kterým je vybudování systému kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a školkách. Účelem dotace je zvýšení konkurenceschopnosti a kvality ovoce, chmele a jiných školkařských výpěstků.

3. Podpora restrukturalizace ovocných sadů.

Cílem této dotace je zlepšit zdravotní stav ovocných sadů a kvality produkovaného ovoce, a to pomocí výsadby nových stromů.

4. Udržování a zlepšování genetického potenciálu vyjmenovaných hospodářských zvířat.

Pomocí jednotlivých podopatření je podporováno ověřování původu a evidence skotu a dalších vyjmenovaných hospodářských zvířat, kontrola užitkových vlastností a zdraví zvířat a dalších testování.

5. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin.

Účelem dotace je zvýšení kvality rostlinné produkce použitím uznaného osiva a sadby.

6. Nákazový fond.

Jedná se o částečnou náhradu nákladů spojených s činnostmi, jejichž účelem je minimalizovat riziko šíření nákazy a nemoci. Řadíme sem například neškodné odstraňování kadáverů a národní ozdravovací program infekce skotu.

7. Poradenství a vzdělávání.

Dotace je poskytována na úhradu nákladů spojených s poradenstvím a vzděláváním, které souvisí s povinností dodržovat zásady správné zemědělské praxe.

8. Podpora mimoprodukčních funkcí rybníků.

Dotace jsou poskytovány jako kompenzace újmy, která vzniká rybářským subjektům v souvislosti s plněním celospolečenských funkcí. Tyto povinnosti vznikají na základě rozhodnutí vodohospodářských úřadů nebo orgánů ochrany přírody.

4.8 Příklad čerpání dotací drobného zemědělce

V této podkapitole uvedu na příkladu soukromě hospodařícího zemědělce, pana Františka, jaké dotační tituly v současné době čerpá a jaké další možnosti se mu otvírají.

Pan František hospodaří na celkové výměře 42,11 ha. Podle zařazení v Evidenci (LPIS) se tato celá výměra nachází v horské oblasti typu HA.

V roce 2008 čerpal dotace jednak podle dotačních titulů Horizontálního plánu rozvoje venkova, jednak podle Programu rozvoje venkova, tedy v rámci Evropského fondu rozvoje venkova.

Podpory z EAFRD navazují na současné programy podle Horizontálního plánu rozvoje venkova. V současné době je tedy možné, aby zemědělec ještě stále čerpal dotaci podle dotačních titulů předcházejícího programovacího období, a to v případě, že u něj dobíhá pětiletý závazek dodržování podmínek HRDP. Současně jsou nastaveny dotační tituly nového programovacího období, a to podle programovacího dokumentu Programu rozvoje venkova. Prolínání programovacích období nedává zemědělci možnost čerpání dvou dotačních programů. Souběh programů ale umožňuje zemědělci přejít na dotační tituly podle programového dokumentu programovacího období 2007 – 2013.

▪ **Jednotlivé dotační tituly čerpané v roce 2008.**

1. Protože splnil podmínky pro poskytnutí dotace, a to podle Nařízení vlády č. 75/2007 Sb., tedy v Evidenci má minimálně 1 ha travních porostů v LFA, doručil do 15. května SZIF žádost se všemi náležitostmi podle metodiky, dodržel povinnosti týkající se údržby trvale travních porostů a intenzitu chovu hospodářských zvířat a dodržuje podmínky dobrého zemědělského a environmentálního stavu, byla mu na základě rozhodnutí přiznána dotace ve výši 174 299,61 Kč.

Výpočet dotace:

<i>Výměra (ha)</i>	<i>Sazba dotace (EUR)</i>	<i>Směný kurz (CZK/EUR) pro rok 2008</i>	<i>Celkem (Kč)</i>
42,11	157,00	26,364	174 299,61

2. Na základě rozhodnutí podle Nařízení vlády č. 242/2004 Sb., o provádění agroenvironmentálních opatření byla panu Františkovi přiznána dotace za podopatření ošetřování travních porostů, ve výši 80 851,20 Kč.

Výpočet dotace:

<i>Výměra (ha)</i>	<i>Sazba dotace (Kč)</i>	<i>Celkem (Kč)</i>
42,11	1 920,00	80 851,20

3. Splněním podmínek Nařízení vlády č. 47/2007 Sb. byla panu Františkovi přiznána jednotná platba na plochu (SAPS) v hodnotě 129 391,39 Kč. Výše dotace se vypočítá jako součin zjištěné plochy zemědělské půdy a základní sazba na 1 ha (v Kč). Sazba je zveřejněna nejpozději do 30. listopadu 2008 například na stránkách SZIF a pro rok 2008 činí 3 072,70 Kč.

Výpočet dotace:

<i>Výměra (ha)</i>	<i>Sazba dotace (Kč)</i>	<i>Celkem (Kč)</i>
42,11	3 072,70	129 391,39

4. V kapitole 4.3 byl vysvětlen systém jednotné žádosti. Je tedy zřejmé, že přiznáním platby SAPS vzniká zemědělcům také nárok na dotaci ve formě národní doplňkové platby (Top-Up). V souladu s Nařízením vlády č. 155/2007 Sb. činila sazba Národní sazba Top-Up na zemědělskou půdu 1 341,40 Kč/ha. Našemu zemědělcovi byla přiznána platba podle nařízení vlády č. 112/2008 Sb. ve výši 56 486,37 Kč.

Výpočet dotace:

<i>Výměra (ha)</i>	<i>Sazba dotace (Kč)</i>	<i>Celkem (Kč)</i>
42,11	1 341,40	56 486,37

5. Pan František čerpal také národní doplňkovou platbu na přežvýkavce podle nařízení vlády č. 112/2008 Sb. v celkové výši 16 360,12 Kč.

Výpočet dotace:

<i>Přepočet VDJ</i>	<i>Sazba dotace (Kč)</i>	<i>Celkem (Kč)</i>
9,8	1 669,40	16 360,12

Celková výše dotací za rok 2008 tedy činila: 457 388,69 Kč.

▪ **Porovnání HRDP a EAFRD**

Porovnáním rozdílů výše dotací, které jsou tomuto zemědělcovi přiznány za rok 2008 na základě rozhodnutí, a to podle pravidel a sazeb Nařízení vlády č. 242/2004 Sb., o provádění agroenvironmentálních opatření (podle Horizontálního plánu rozvoje venkova) a výše dotací, která by mu mohla být přiznána podle Nařízení vlády č. 79/2007 Sb. (podle Programu rozvoje venkova) ověříme, zda se výše dotací, zvyšuje nebo naopak klesá.

Nyní znázorním situaci, kdy měl pan František možnost přestoupit v rámci žádosti o dotaci na rok 2008 do Programu rozvoje venkova. Výše dotace by mu tedy nebyla vypočítána podle Nařízení vlády č. 242/2004 Sb., o provádění agroenvironmentálních opatření - podle Horizontálního plánu rozvoje venkova), ale podle sazeb Nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření - podle Programu rozvoje venkova.

Jednoduchým výpočtem zjistíme jak by se přechodem z HRDP do EAFRD změnila jeho výše dotace.

Výpočet dotace:

<i>Výměra (ha)</i>	<i>Sazba dotace (EUR)</i>	<i>Směný kurz (CZK/EUR) pro rok 2008</i>	<i>Celkem (Kč)</i>
42,11	75,00	26,364	83 264,10

Při stejné výměře a stejném závazku agroenvironmentálního opatření - ošetřování travních porostů, ve kterém je stanovena sazba dotace 75,00 EUR/ha zařazeného do titulu louka by došlo ke zvýšení dotace o 2 412,90 Kč.

▪ Další možnosti zvýšení dotací.

1. Zvýšení částky přiznané dotace by bylo možné přechodem ze základního managementu do jiného podtitulu. Protože jsou travní porosty zařazeny v Evidenci (v LPIS) v horské oblasti typu HA¹¹, zemědělec nemá jinou možnost aplikace hnoje na zemědělské půdě, proto si může zvolit jen podtitul, který tuto aplikaci umožňuje. Vyhovující je podtitul *travní porosty zařazený do titulu horské a suchomilné louky – varianta hnojené horské a suchomilné louky*. V tomto opatření činí sazba dotace 120,00 EUR/ha.

Výpočet dotace:

<i>Výměra (ha)</i>	<i>Sazba dotace (EUR)</i>	<i>Směný kurz (CZK/EUR) pro rok 2008</i>	<i>Celkem (Kč)</i>
42,11	120,00	26,364	133 222,56

---

¹¹ Obce nebo k. ú. s nadmořskou výškou nad 600 m n. m. nebo s výškou 500 až 600 m n. m. a zároveň se svažností vyšší než 15 % na 50 % území této obce nebo k. ú.

Je ovšem třeba dodržet podmínky, které jsou pro tento podtitul stanoveny. Jedná se především o závazek používání hnojiv pouze ve formě kompostu a hnoje, dodržení maximálního zatížení dusíkem na 1 ha, dodržení termínů sečení a odklizení biomasy nebo přepasení luk a dodržení zákazu mulčování travních porostů.

2. Možností zvýšení dotací je přechod kultury travní porost na *ekologické zemědělství*. Mezi podmínky ekologického zemědělství patří především dodržování intenzity chovu hospodářských zvířat. Sazba dotace činí 71,00 EUR/ha travních porostů 78 823,35 Kč.

Výpočet dotace:

<i>Výměra (ha)</i>	<i>Sazba dotace (EUR)</i>	<i>Směný kurz (CZK/EUR) pro rok 2008</i>	<i>Celkem (Kč)</i>
42,11	71,00	26,364	78 823,35

Přechodem z programů HRDP na Program rozvoje venkova, který je financován z Evropského fondu rozvoje venkova (EAFRD) a zařazením výměry TTP do dotačního podtitulu *ekologické zemědělství a travní porosty zařazený do titulu horské a suchomilné louky – varianta hnojené horské a suchomilné louky* by pro našeho zemědělce představovalo **zvýšení** přijaté platby u agroenvironmentálních opatření o **214 458,81 Kč**. Přiznání dotací s sebou nese povinnost dodržování agroenvironmentálních podmínek podle Nařízení vlády č. 79/2007 Sb. Z původních 80 851,20 Kč by pan František získal 295 310,01 Kč.

*Celková výše dotací za rok 2008 by tedy činila: **671 847,50 Kč**.*

Z propočtu vyplývá, že dotace směřované do oblasti zlepšování životního prostředí a krajiny rostou. Údržba krajiny, zachování jejího členění a ochrana přírodních podmínek ohrožených živočišných a rostlinných druhů jsou oblasti, které jsou podporovány z prostředků Evropské unie. Zájem EU poskytovat finanční pomoc do této oblasti je patrný i z rozšíření počtu dotačních titulů v současném programovacím období 2007 – 2013 právě ve II. ose Programu rozvoje venkova. Je zřejmé, že mimoprodukční funkce zemědělství je nezastupitelná.

5 Závěr

Cílem práce bylo přiblížit systém přidělování dotací pro zemědělský podnik a nastínit základní rozdělení dotačních titulů. Ve třetí kapitole s názvem „Analýza dotačních programů České republiky pro zemědělský podnik“ jsem popsala operační programy a programové dokumenty České republiky pro zemědělský podnik v jednotlivých programovacích obdobích. Ve čtvrté kapitole nazvané „Možnosti čerpání dotací pro zemědělský podnik z prostředků EU“ jsem přiblížila jednotlivé dotační tituly. Pozornost jsem věnovala především finanční pomoci do oblasti zlepšování životního prostředí a krajiny.

Cíl práce byl touto bakalářskou prací splněn.

Společná zemědělská politika Evropské unie je v současné programovacím období zaměřena na mimoprodukční funkci zemědělství, což jsem v textu několikrát zmínila. Nabídka dotačních titulů, zaměřených na oblasti méně příznivé pro pěstování zemědělských plodin a na následná opatření, která jsou šetrná k životnímu prostředí a krajině, tzv. agroenvironmentální opatření, se v programovacím období 2007 - 2013 rozšířila.

Získání dotace není podle mého názoru v dnešní době nic neobvyklého. Zemědělci jsou již na systém dotací připraveni a jednotlivé dotační tituly využívají. Přiznáním dotace se zemědělec ovšem také zavazuje dodržovat podmínky, které jsou s dotačním titulem svázány. Dodržení těchto povinností podléhá kontrole a jejich porušení je spojeno s řadou finančních postihů. Sankce ve formě neposkytnutí dotace v daném roce, snížení dotace nebo případné vrácení veškeré dotace od počátku příslušného pětiletého období, je v mnoha případech pro zemědělce likvidační. Proto je třeba, aby se při předkládání žádostí o dotace žadatele zamyslel, zda je schopen podmínky pro poskytnutí dotace splnit.

Výchozí hypotézou práce je tvrzení, že „v nabídce dotačních titulů lze několik z nich uplatnit pro konkrétní zemědělský podnik.“ Na příkladu konkrétního zemědělce jsem aplikovala některé dotační tituly a podtituly a metodou dedukce jsem zjistila, že je možné zvýšit současnou finanční podporu zemědělce využitím dalších dotačních titulů nebo podtitulů.

Seznam použité literatury

Knihy:

- [1] BERVIDOVÁ, Ludmila, VANČUROVÁ, Pavlína. *Ekonomika veřejného sektoru*. 1. vyd. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2008. 150 s. ISBN 978-80-213-1816-8.
- [2] ČUBA, František, HURTA, Josef. *České a slovenské zemědělství po vstupu do EU*. Slušovice : Mondon, 2003. 103 s. ISBN 80-903108-2-6.
- [3] FIALA, Petr, PITROVÁ, Markéta. *Evropská unie*. 1. vyd. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. 743 s. ISBN 80-7325-015-2.
- [4] KÖNIG, Petr, LACINA, Lubor a kol. *Rozpočet a politiky Evropské unie*. 1.vyd. Praha: C. H. BECK, 2004. 374 s. ISBN 80-7179-846-0.
- [5] LACINA, Lubor, RUSEK, Antonín a kol. *Evropská unie : Trendy, příležitosti, rizika*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2007. 260 s. ISBN 978-80-7380-077-2.
- [6] LUKÁŠ, Zdeněk. *Financování a programování v programovacím období 2000-2006 v České republice : vybraná témata*. 1. vyd. Praha : Oeconomica, 2004. 39 s. ISBN 80-245-0745-5.
- [7] NEUMANN, Pavel. *Společná zemědělská politika EU : vznik, vývoj a reformy, mezinárodní komparace*. 1. vyd. Praha : Oeconomica, 2004. 66 s. ISBN 80-245-0814-1.
- [8] PĚLUCHA, Martin a kol. *Rozvoj venkova v programovacím období 2007-2013 v kontextu reformy SZP EU*. 1. vyd. Praha : IREAS, 2006. 162 s. ISBN 80-86684-42-3.
- [9] POTLUKA, Oto, SLAVÍK, Jan, JANKOVÁ, Eva. *Venkov a zemědělský sektor v programe EU: Sborník z konference*. Praha : IREAS, 2003. 62 s. ISBN 80-86684-01-06.
- [10] REKTOŘÍK, Jaroslav. *Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru*. 2. aktualiz. vyd. Praha : Ekopres, 2007. 309 s. ISBN 978-80-86929-29-3.
- [11] SVATOŠ, Miroslav a kol. *Agrární politika : vybraná témata*. 2. přeprac. vyd. Praha: CREDIT, 2002. 166 s. ISBN 80-213-0760-9.
- [12] VIKTOROVÁ, Dana, PĚLUCHA Martin. *Uplatnění a evaluace předvstupní pomoci EU ve venkovských oblastech České republiky v kontextu vývoje zemědělské a venkovské politiky v Evropě*. Praha : Národohospodářský ústav Josefa Hlávky, 2005. 113 s. ISBN 80-86729-21-4.

Legislativa:

- [13] Nařízení vlády č. 47/2007 Sb., o stanovení některých podmínek při poskytování jednotné platby na plochu zemědělské půdy a některých podmínek poskytování informací o zpracování zemědělských výrobků procházejících z půdy uvedené do klidu.
- [14] Nařízení vlády č. 75/2007 Sb., o podmínkách poskytování plateb za přírodní znevýhodnění v horských oblastech, oblastech s jinými znevýhodněními a v oblastech Natura 2000 na zemědělské půdě, ve znění pozdějších předpisů.
- [15] Nařízení vlády č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů.
- [16] Nařízení vlády č. 112/2008 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám
- [17] Nařízení vlády č. 155/2007 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám pro rok 2007
- [18] Nařízení vlády č. 242/2004 Sb., o podmínkách provádění opatření na podporu rozvoje mimoprodukčních funkcí zemědělství spočívajících v ochraně složek životního prostředí (o provádění agroenvironmentálních opatření), ve znění pozdějších předpisů.
- [19] *Praktická příručka : Zásady, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací pro rok 2008*. Praha : Medim, [2007?]. 76 s. Dostupný z WWW: <mze.cz>. ISBN 978-80-7084-678-0.
- [20] Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.

Elektronické zdroje:

- [21] *Agroweb : Přímé a národní doplňkové platby* [online]. 2000 [cit. 2009-03-06]. Dostupný z WWW: <<http://stary.agroweb.cz/projekt/clanek.asp?pid=2&cid=27917>>.
- [22] *Agroenvi.cz* [online]. 2008 [cit. 2009-02-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.agroenvi.cz/>>.
- [23] *Agroweb : Přímé a národní doplňkové platby* [online]. 2000 [cit. 2009-03-06]. Dostupný z WWW: <<http://stary.agroweb.cz/projekt/clanek.asp?pid=2&cid=27917>>.
- [24] *Asociace soukromého zemědělství ČR* [online]. c2000-2009 [cit. 2009-04-04]. Dostupný z WWW: <<http://www.asz.cz/>>.
- [25] *Businessinfo.cz: Národní strategický plán rozvoje venkova ČR* [online]. c1997-2009 [cit. 2009-02-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/zdroje-financovani-z-eu-2007-2013/narodni-strategicky-plan-rozvoje-venkova/1001573/42690/>>.

- [26] *Euroskop.cz : Společná zemědělská politika* [online]. c2008 [cit. 2009-01-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.euroskop.cz/687/795/clanek/spolecna-zemedelska-politika/>>.
- [27] *Finanční zdroje a programy pro Českou republiku* [online]. c2000-2009 [cit. 2009-04-25]. Dostupný z WWW: <<http://www.estav.cz/tema/evropska-unie/eu005.asp>>.
- [28] *Ministerstvo zemědělství České republiky : Horizontální plán rozvoje venkova pro období 2000-2006* : [online]. 23.7.2007 [cit. 2009-01-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.mze.cz/Index.aspx?ch=74&typ=2&ids=649&val=649>>.
- [29] *Ministerstvo zemědělství České republiky : Program rozvoje venkova ČR* [online]. 24.5.2007 [cit. 2009-03-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.mze.cz/Index.aspx?ch=74&typ=1&val=38792&ids=0>>.
- [30] *Ministerstvo zemědělství České republiky* [online]. [2008?] [cit. 2009-04-15]. Dostupný z WWW: <<http://www.mze.cz/>>.
- [31] *Státní zemědělský intervenční fond* [online]. [2008?] [cit. 2009-01-16]. Dostupný z WWW: <http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/o_nas~nase_cinnosti>.
- [32] *SMO=LFA.cz* [online]. [2008?] [cit. 2009-04-05]. Dostupný z WWW: <<http://www.lfa.cz/partneri.html>>.
- [33] *Společná Zemědělská Politika : Zemědělství a rozvoj venkova* [online]. [2008?] [cit. 2009-01-12]. Dostupný z WWW: <http://ec.europa.eu/agriculture/capexplained/change/index_cs.htm>.
- [34] *Státní zemědělský intervenční fond* [online]. [2008?] [cit. 2009-04-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous>>.
- [35] *Státní zemědělský intervenční fond : Závěrečná zpráva o programu SAPARD v České republice* [online]. 2008 [cit. 2009-01-28]. Dostupný z WWW: <<http://www.szif.cz/irj/portal/anonymous/sapard>>.
- [36] *Strukturální fondy EU a jak na ně* [online]. [2008?] [cit. 2009-01-08]. Dostupný z WWW: <<http://www.sgcd.cpkp.cz/SF/index.html>>.
- [37] *Šumperský venkov* [online]. 2008 [cit. 2009-04-13]. Dostupný z WWW: <http://www.sumperskyvenkov.cz/index.php?sekce=stranka&id_stranky=22>.

Seznam použitých zkratk a symbolů

<i>Zkratka:</i>	<i>Název:</i>
AEO	Agroenvironmentální opatření
ČR	Česká republika
EAFRD	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (European Agricultural Fund for Rural Development)
EAGF	Evropský zemědělský záruční fond (European Agricultural Guarantee Fund)
EAGGF	Evropský zemědělský orientační a záruční fond (European Agricultural Guidance and Guarantee Fund)
EFF	Evropský rybářský fond (European Fisheries Fund)
EHS	Evropské hospodářské společenství
ERDF	Evropský fond regionálního rozvoje (European Regional Development Fund)
EU	Evropská unie
EUR	Euro – měna v Evropské unii
EUROSTAT	Evropský statistický úřad
EZ	Ekologické zemědělství
FIFG	Finanční nástroj pro podporu rybolovu (Financial Instrument for Fisheries Guidance)
HNP	Hrubý národní produkt (Gross National Product – GNP)
HRDP	Horizontální plán rozvoje venkova (Horizontal Rural Development Plan)
GAEC	Požadavek na dodržování dobrých zemědělských a environmentálních podmínek (Good Agricultural and Environmental Condition)
GATT	Všeobecná dohoda o clech a obchodu (General Agreement on Tariffs and Trade)
KBTPM	Krávy bez tržní produkce mléka
LEADER	Opatření rozvoje venkova

<i>Zkratka:</i>	<i>Název:</i>
LFA	Méně příznivé oblasti a oblasti s ekologickými omezeními (Less Favoured Area)
LPIS	Evidence využití zemědělské půdy podle uživatelských vztahů (Land Parcel Identification System)
MAS	Místní akční skupina
MZČR	Ministerstvo zemědělství České republiky
Natura 2000	Evropská ekologická síť chráněných území
NRP	Národní rozvojový plán
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (Organisation for Economic Co-operation and Development)
OP	Operační program
OP zemědělství	Operační program rozvoje venkova a multifunkčních zemědělství
Phare	Program EU, který byl původně zaměřen na podporu ekonomické a politické restrukturalizace v Polsku a Maďarsku. Program byl postupně rozšířen na všechny kandidátské země EU (Poland and Hungary Assistance for Restructuring Economy)
PGRLF	Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond
PRV	Program rozvoje venkova
SAPARD	Speciální předvstupní program pro zemědělství a rozvoj venkova (Special Accession for Agriculture and Rural Development)
SAPS	Jednotná platba na plochu (Single Area Payment Scheme)
SMR standard	Směrnice a nařízení EU v oblasti životního prostředí, zacházení s hospodářskými zvířaty a pod. (Statutory Management Requirements)
SPS	Jednotná platba na farmu (Single-farm payment scheme)
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZP	Společná zemědělská politika
Top-Up	Národní doplňkové platby vyplácené k jednotlivým platbám na plochu (SAPS)
VDJ	Velká dobytčí jednotka
VFD	Víceletá finanční dohoda

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo,
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3),
- souhlasím s tím, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v Ústřední knihovně VŠB-TUO k prezentačnímu nahlédnutí a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO,
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona,
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Šumperku dne 30. dubna 2009

.....
Věra Žalmanová

Adresa trvalého bydliště studenta:

Závořická 513, Postřelmov, 789 69

Seznam příloh

Příloha č. 1: Přehled jednotlivých os, priorit a podporovaných aktivit Programu rozvoje venkova ČR

Příloha č. 2: Struktura AEO